

משניות אותיות השם

"במשך המעת לעת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם"

מנהגי יום ההילולא - אגרת קודש כ"ק אדמו"ר, ר"ח שבט ה'תשי"א

מ - מסכת ברכות פרק א

נוער את הכר, והן נופלות. אם הייתה עליו לשלשת, מקנחה בסמרטוט; הייתה על של עור נותנין עליה מים, עד שתכלה.

ג בית הלל אומריין, מעבירין מעל השולחן קליפין ועצמות; בית שמאי אומריין, מסלק את הטבלה כולה ונוערה. מעבירין מעל השולחן פירורין פחות מכזית, ושיער של אפונין ושל עדשים, מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג אם יש לו עור בית אחיזה, מקנחין בו; ואם לאו, אין מקנחין בו. וחכמים אומרים, בין כך ובין כך, ניטל בשבת.

ח - מסכת חלה פרק א

א חמישה דברים חייבין בחלה החיטים, והשעורים, והכוסמין, ושיבולת שועל, והשיפון. הרי אלו חייבין בחלה, ומצטרפין זה עם זה, ואסורין בחדש מלפני הפסח, ומלקצור מלפני העומר. ואם השרישו קודם לעומר, העומר מתירן; ואם לאו, אסורין עד שיבוא העומר הבא.

ב האוכל מהן כזית מצה בפסח, יצא ידי חובתו; כזית חמץ, חייב בהיכרת. נתערב אחד מהן בכל המינין, הרי זה עובר בפסח. הנודר מן הפת, ומן התבואה אסור בהן, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים, הנודר מן הדגן, אינו אסור אלא מהן. וחייבין בחלה ובמעשרות.

ג אלו חייבין בחלה, ופטורין מן המעשרות הלקט, והשכחה, והפיאה, וההפקר, ומעשר ראשון שניטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, ומותר העומר, והתבואה שלא הביאה שלישי. רבי אלעזר אומר, אף התבואה שלא הביאה שלישי, פטורה מן החלה.

ד אלו חייבין במעשרות, ופטורין מן החלה: האורז, והדוחן, והפרגין, והשומשמן, והקטניות, ופחות מחמשת רבעים בתבואה, והסופגנין, והדובשנין, והאסקריטין, וחלת המשרת, והמדומע פטורין מן החלה.

ה עיסה שתחילתה סופגנין, וסופה סופגנין פטורה מן החלה. תחילתה עיסה וסופה סופגנין, תחילתה סופגנין וסופה עיסה חייבת בחלה. וכן הקנובקעות חייבות.

ו המעיסה בית שמאי פוטריין, ובית הלל מחייבין; החליטה בית שמאי מחייבין, ובית הלל פוטריין. חלות תודה ורקיני נזיר עשאן לעצמו, פטור; למכור בשוק, חייב.

ז נחתום שעשה שאור לחלק, חייב בחלה. וכן נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור אם אין בשל אחת מהן כשיעור, פטורה מן החלה.

ח עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה חייבת בחלה, ומערבין בה, ומשתתפין בה, ומברכין עליה, ומזמנין עליה, ונעשית ביום טוב, ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח; אם אין הרועים אוכלין ממנה אינה חייבת בחלה, ואין מערבין בה, ואין משתתפין בה, ואין מברכין עליה, ואין מזמנין עליה, ואינה נעשית

א מאימתי קורין את שמע בערבית: משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן, עד סוף האשמורת הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, עד חצות. רבן גמליאל אומר, עד שיעלה עמוד השחר.

ב מעשה שבאו בניו מבית המשתה, ואמרו לו, לא קרינו את שמע. אמר להם, אם לא עלה עמוד השחר, מותרין אתם לקרות.

ג ולא זו בלבד, אלא כל שאמרו חכמים עד חצות, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים, מצותן עד שיעלה עמוד השחר; כל הנאכלים ליום אחד, מצותן עד שיעלה עמוד השחר.

ד אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות אלא כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

ה מאימתי קורין את שמע בשחרים: משיכיר בין תכלת ללבן; רבי אליעזר אומר, בין תכלת לכתרן. עד הנץ החמה; רבי יהושע אומר, עד שלוש שעות, שכן דרך בני מלכים לעמוד בשלוש שעות. הקורא מכאן ואילך, לא הפסיד, כאדם שהוא קורא בתורה.

ו בית שמאי אומריין, בערב כל אדם יטו ויקרו, ובבוקר יעמודו, שנאמר "בשוכבך ובקומך" (דברים ו, ז; דברים יא, ט). בית הלל אומריין, כל אדם קורין כדרכן, שנאמר "ובלכתך בדרך" (דברים ו, ז; דברים יא, ט). אם כן, למה נאמר "בשוכבך ובקומך" אלא בשעה שדרך בני אדם שוכבין, ובשעה שדרך בני אדם עומדין.

ז אמר רבי טרפון, אני הייתי בא בדרך, והטיתי לקרות כדברי בית שמאי, וסיכנתי בעצמי מפני הלסטין. אמרו לו, כדאי היית לחוב בעצמך, שעברת על דברי בית הלל.

ח בשחר מברך שתיים לפניה ואחת לאחריה; ובערב מברך שתיים לפניה ושתיים לאחריה, אחת ארוכה ואחת קצרה. מקום שאמרו להאריך, אינו רשאי לקצר; לקצר, אינו רשאי להאריך. לחתום, אינו רשאי שלא לחתום; ושלא לחתום, אינו רשאי לחתום.

ט מזכירין יציאת מצריים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתיאמר יציאת מצריים בלילות, עד שדרשה בן זומא: שנאמר "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצריים, כול ימי חייך" (דברים טז, ג) "ימי חייך", הימים; "כול ימי חייך", הלילות. וחכמים אומרים, "ימי חייך", העולם הזה; "כול ימי חייך", להביא את ימות המשיח.

נ - מסכת שבת פרק כא

א נוטל אדם את בנו והאבן בידו, כלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טהורה, עם הטמאה ועם החולין. רבי יהודה אומר, אף מעלין את המדומע באחד ומאה.

ב האבן שעל פי החבית מטה על צידה, והיא נופלת. הייתה בין החבייות מגביהה, ומטה על צידה, והיא נופלת. מעות שעל הכר

ביום טוב, ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. בין כך ובין כך, מיטמא טומאת אוכלין.

ט החלה והתרומה חייבין עליהן מיתה וחומש, ואסורין לזרים; והן נכסי כוהן, ועולין באחד ומאה, וטעונין רחיצת ידיים והערב שמש, ואינן ניטלין מן הטהור על הטמא, אלא מן המוקף ומן הדבר הגמור. האומר כל גורני תרומה, וכל עיסתי חלה לא אמר כלום: עד שישיר מקצת.

מ - מסכת סוטה פרק ח

א משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם, בלשון הקודש היה מדבר: שנאמר "והיה, כקורבכם אל המלחמה; וניגש הכוהן" (דברים כב), זה כוהן משוח מלחמה; "ודיבר אל העם" (דברים כב), בלשון הקודש. "ואמר אליהם, שמע ישראל, אתם קרבים היום למלחמה, על אויביכם" (דברים כג) "על אויביכם" לא על אחיכם, לא יהודה על שמעון, ולא שמעון על בנימין: שאם תיפלו בידם ירחמו עליכם, כמו שנאמר להלן "ויקומו האנשים אשר ניקבו בשמות ויחזיקו בשביה, וכל מערומיהם הליבשו מן השלל" (דברי הימים ב כח, טו). "על אויביכם" אתם הולכים שאם תיפלו בידם, אינן מרחמין עליכם. "אל יירך לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם" (דברים כג). "אל יירך לבבכם", מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות; "אל תיראו", מפני הגפת תריסין ושפעת עקלגסין. "אל תחפזו", מפני קול הקרנות. "אל תערצו", מפני קול הצווחה. "כי ה' אלוהיכם, ההולך עימכם להילחם לכם עם אויביכם, להושיע אתכם" (דברים כד) הם באים בנצחונם של בשר ודם, ואתם באים בנצחונם של מקום. פלשתיים באו בנצחונם של גלית; מה היה בסופו סופו שנפל בחרב, והם נפלו עימו. בני עמון באו בנצחונם של שובך; מה היה בסופו סופו שנפל בחרב, והם נפלו עימו. אבל אתם, אין אתם כן. אלא "כי ה' אלוהיכם, ההולך עימכם להילחם לכם עם אויביכם, להושיע אתכם", זה מחנה ארון. [ב] "ודיברו השוטרים, אל העם לאמור, מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, ילך וישוב לביתו" (דברים כה) אחד הבונה בית התבן, בית הבקר, בית העצים, בית האוצרות; אחד הבונה, ואחד הלוקח, ואחד היוורש, ואחד שניתן לו מתנה. "ומי האיש אשר נטע כרם, ולא חיללו ילך, וישוב לביתו" (דברים כו) אחד הנוטע כרם, ואחד הנוטע חמישה אילני מאכל, אפילו מחמשת המינים; אחד הנוטע, ואחד המבריך, ואחד המרכיב; אחד הלוקח, ואחד היוורש, ואחד שניתן לו במתנה. "ומי האיש אשר אירש אישה, ולא לקחה ילך, וישוב לביתו" (דברים כז) אחד המארס את הבתולה, ואחד המארס את האלמנה, אפילו שומרת יבם; אפילו שמע שמת אחיו במלחמה, חוזר ובא לו. כל אלו שומעין את דברי כוהן מערכי המלחמה וחוזרין, ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים.

ב ואלו שאינן חוזרין: הבונה בית שער, אכסדרה, ומרפסת; הנוטע ארבעה אילני מאכל, או חמישה אילני סרק; המחזיר את גרושתו, אלמנה לכוהן גדול, גרושה וחלוצה לכוהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין לא היה חוזר. רבי יהודה אומר, אף הבונה בית על מכוננו, לא היה חוזר; רבי אלעזר אומר, אף הבונה בית לבנים בשרון, לא היה חוזר.

ג אלו שאינן זזין ממקומן: בנה בית, וחינכו; נטע כרם, וחיללו; הנושא את ארוסתו, והכונס את יבמתו. שנאמר "נקי יהיה לביתו, שנה אחת" (דברים כד, ה), זה ביתו; "יהיה", זה כרמו; "וישימח, את אשתו" (דברים כד, ה), זו אשתו; "אשר לקח" (דברים כד, ה),

להביא את יבמתו. אין מספקין מים ומזון, ואין מתקנין את הדרכים.

ד "ויספו השוטרים, לדבר אל העם, ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב, ילך וישוב לביתו" (דברים כח): רבי עקיבה אומר, "הירא ורך הלבב" כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה. רבי יוסי הגלילי אומר, "הירא ורך הלבב" זה שהוא מתיירא מן העבירות שבידו, לפיכך תלת לו התורה את כל אלו, שיחזור בגללן. רבי יוסי אומר, אלמנה לכוהן גדול, גרושה וחלוצה לכוהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין זה הוא "הירא ורך הלבב".

ה "והיה ככלות השוטרים, לדבר אל העם; ופקדו שרי צבאות" (דברים כט) בעקבו של עם מעמידין זקיפין לפניהם ולאחריהם, וכשילים של ברזל בידיהם; וכל המבקש לחזור, הרשות בידן לקפח את שוקיו: שתחילת ניסה נפילה, שנאמר "נס ישראל לפני פלשתים, וגם מגפה גדולה, הייתה בעם" (שמואל א ד, יז), ולהלן הוא אומר "וינוסו אנשי ישראל, מפני פלשתים, וייפלו חללים, בהר הגלבוע" (שמואל א לא, א).

ו במה דברים אמורים, במלחמת הרשות. אבל במלחמת מצוה הכול יוצא, אפילו "חתן מחדרו, וכלה מחופתה" (יואל ב, טז). אמר רבי יהודה, במה דברים אמורים, במלחמת מצוה; אבל במלחמת חובה, הכול יוצאין, אפילו "חתן מחדרו, וכלה מחופתה".

מ - מסכת אבות פרק א

א משה קיבל תורה מסיני, ומסרה ליהושוע, ויהושוע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. והן אמרו שלושה דברים: היו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סייג לתורה.

ב שמעון הצדיק היה משיירי אנשי כנסת הגדולה. הוא היה אומר, על שלושה דברים העולם עומד על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות החסדים.

ג אנטיגנוס איש סוכו קיבל משמעון הצדיק. הוא היה אומר, אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב, על מנת לקבל פרס, אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב, על מנת שלא לקבל פרס; ויהי מורא שמיים עליכם.

ד יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים קיבלו ממנו. יוסי בן יועזר איש צרידה אומר, יהי ביתך בית ועד לחכמים; והוי מתאבק בעפר רגליהם, ושותה בצמא את דבריהם.

ה יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרווחה, ויהיו עניים בני ביתך. ואל תרבה שיחה עם האישה באשתו אמרו, קל וחומר באשת חברו; מכאן אמרו חכמים, כל המרבה שיחה עם האישה גורם רעה לעצמו, ובטיל מדברי תורה, וסופו יירש גיהנם.

ו יהושוע בן פרחיה וניתאי הארכלי קיבלו מהם. יהושוע בן פרחיה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר; והוי דן את כל האדם לכף זכות.

ז ניתאי הארכלי אומר, הרחק משכן רע, ואל תתחבר לרשע; ואל תתייאש מן הפורענות.

ח יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קיבלו מהם. יהודה בן טבאי אומר, אל תעש עצמך כעורכי הדיינים. וכשיהיו בעלי הדין

עומדין לפניך, יהיו בעיניך כרשעים; וכשנפטרים מלפניך, יהיו בעיניך כזכאים, שקיבלו עליהן את הדין.

ט שמעון בן שטח אומר, הוי מרבה לחקור את העדים; והוי זהיר בדברייך, שמא מתוכן ילמדו לשקר.

י שמעיה ואבטליון קיבלו מהם. שמעיה אומר, אהוב את המלאכה, ושנא את הרבנות; ואל תתוודע לרשות.

יא אבטליון אומר, חכמים, היזהרו בדבריכם שמא תחובו חובת גלות, ותגלו למקום המים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמיים מתחלל.

יב הלל ושמאי קיבלו מהם. הלל אומר, הוי כתלמידי של אהרון אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. [יג] הוא היה אומר, נגד שמא אבד שמא, דילא מוסיף יוסף, ודילא יליף קטלא חייב, ודישתמש בתגא חלף.

יד הוא היה אומר, אם אין אני לי, מי לי; וכשאני לעצמי, מה אני; ואם לא עכשיו, אימתי.

יז שמאי אומר, עשה תורתך קבע, אמור מעט ועשה הרבה; והוי מקביל את כל האדם, בסבר פנים יפות.

טו רבן גמליאל אומר, עשה לך רב, והסתלק מן הספק; ואל תרבה לעשר אומדות.

טז שמעון בנו אומר, כל ימיי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה; ולא המדרש הוא העיקר, אלא המעשה; וכל המרבה דברים, מביא חטא.

יז רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלושה דברים העולם קיים על הדין, ועל האמת, ועל השלום.

ע - מסכת פסחים פרק י

א ערב פסחים סמוך למנחה, לא יאכל אדם עד שתחשך. אפילו עני שבישראל, לא יאכל עד שישב; לא יפחתו לו מארבעה כוסות של יין, ואפילו מן התמחוי.

ב מזגו לו כוס ראשון בית שמאי אומרין, מברך על היום, ואחר כך מברך על היין; בית הלל אומרין, מברך על היין, ואחר כך מברך על היום.

ג הביאו לפניו, מטבל בחזרת עד שהוא מגיע לפרפרת ולפת. הביאו לפניו מצה וחזרת וחרוסת, אף על פי שאין חרוסת מצוה; רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, מצוה. ובמקדש, מביאין לפניו גופו של פסח.

ד מזגו לו כוס שני, וכאן הבן שואל. אם אין דעת בבן אביו מלמדו, מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות: שבכל הלילות, אין מטבלין אפילו פעם אחת; והלילה הזה, שתי פעמים. שבכל הלילות, אנו אוכלין חמץ ומצה; והלילה הזה, כולו מצה. שבכל הלילות, אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל; והלילה הזה, כולו צלי. לפי דעתו של בן, אביו מלמדו. מתחיל בנגות, ומסיים בשבח; ודורש מ"ארמי אובד אבי" (דברים כו,ה), עד שהוא גומר את כל הפרשה.

ה רבן גמליאל אומר, כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו; ואלו הן פסח, מצה, ומרורים. פסח, על שם שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים; מרורים, על שם שמיררו המצרים את חיי אבותינו במצרים; מצה, על שם שנגאלו. בכל דור ודור, חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא

יצא ממצרים; לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר להדר לרומם לגדל לנצח למי שעשה לנו את כל הניסים האלו, והוציאנו מעבדות לחירות. ונאמר לפניו, הללו יה.

ו עד איכן הוא אומר בית שמאי אומרין, עד "אם הבנים, שמחה" (תהילים קיג,ט); בית הלל אומרין, עד "חלמיש, למעיינו מים" (תהילים קיד,ח). וחזות בגאולה. רבי טרפון אומר, אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, והגיענו ללילה הזה לאכול בו מצה ומרור; ואינו חותם. רבי עקיבא מוסיף, כן ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו יגיענו לרגלים ולמועדים אחרים הבאים לקראתנו בשלום, שמחים בבניין עירך וששים בעבודתך, לאכול מן הזבחים ומן הפסחים שיגיע דמם על קיר מזבחך לרצון, ונודה לשמך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו; ברוך אתה ה', גאל ישראל.

ז מזגו לו כוס שלישי, בירך על מזונו; רביעי, גומר עליו את הלל ואומר עליו ברכת השיר. בין הכוסות האלו אם רצה לשתות, ישתה; בין שלישי לרביעי, לא ישתה.

ח אין מפטירין לאחר הפסח אפיקומון. ישנו מקצתן, יאכלו; וכולן, לא יאכלו. רבי יוסי אומר, נתנמנמו, יאכלו; נדרמו, לא יאכלו.

ט הפסח אחר חצות, מטמא את הידיים; הפיגול והנותר, מטמאין את הידיים. בירך ברכת הפסח, פטר את של זבח; ושל זבח, לא פטר את של פסח, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, לא זו פוטרת את זו, ולא זו פוטרת את זו.

נ - מסכת ידעים פרק ב

א נטל לידו אחת משטיפה אחת, ידו טהורה; לשתי ידיו משטיפה אחת, רבי מאיר מטמא, עד שייטול מרביעית. נפל כיכר של תרומה, טהור; רבי יוסי מטמא.

ב נטל את הראשונים למקום אחד, ואת השניים למקום אחד, ונפל כיכר של תרומה על הראשונים, טמא; ועל השניים, טהור. נטל את הראשונים ואת השניים למקום אחד, ונפל כיכר של תרומה טמא. נטל את הראשונים, ונמצא על ידיו קיסם או צרור ידיו טמאות: שאין המים האחרונים מטהרין, אלא המים שעל גבי היד. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל שהוא מברייט המים, טהור.

ג הידיים מיטמאות ומיטהרות, עד הפרק. כיצד: נטל את הראשונים עד הפרק, והשניים חוץ לפרק, וחזרו ליד טהורה; נטל את הראשונים ואת השניים חוץ לפרק, וחזרו ליד טמאה. נטל את הראשונים לידו אחת, ונמלך ונטל את השניים לשתי ידיו טמאות; נטל את הראשונים לשתי ידיו, ונמלך ונטל את השניים לידו אחת ידו טהורה. נטל לידו אחת, ושיפשה בחברתה טמאה; בראשו, או בכותל טהורה. נוטלין ארבעה חמישה זה בצד זה, או זה על גבי זה ובלבד שירפה, שיבואו בהם המים.

ד ספק נעשה בהן מלאכה, ספק לא נעשה בהן מלאכה, ספק יש בהן כשיעור, ספק שאין בהן, ספק טמאין, ספק טהורין ספקן טהור: מפני שאמרו, ספק הידיים ליטמא וליטמא וליטהר, טהור. רבי יוסי אומר, ליטהר, טמא. כיצד: היו ידיו טהורות, ולפניו שני כיכרים טמאין, ספק נגע, ספק לא נגע, היו ידיו טמאות, ולפניו שני כיכרים טהורין, ספק נגע, ספק לא נגע, היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה, ולפניו שני כיכרים טהורין, נגע באחד מהן, ספק בטמאה נגע בטמאה נגע בטמאה נגע, היו ידיו טהורות, ולפניו שני כיכרות אחד טמא ואחד טהור, נגע באחד מהן, ספק בטמאה נגע וספק בטמאה נגע, היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה, ולפניו שני

כיכרים אחד טמא ואחד טהור, נגע בשתיהן, ספק טמאה בטמא וטהורה בטהור או טמאה בטהור וטהורה בטמא הידיים כמות שהיו, והכיכרים כמות שהיו.

ד - מסכת סנהדרין פרק ג

א דיני ממונות, בשלושה. זה בורר לו אחד, וזה בורר לו אחד, ושניהם בוררין להן עוד אחד, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרין, שני דיינין בוררין להן עוד אחד. זה פוסל דיינו של זה, וזה פוסל דיינו של זה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרין, אימתי, בזמן שהוא מביא ראיה שהן קרובים או פסולים; אבל אם היו כשרים, או מומחין מפי בית דין אינו יכול לפוסלן. זה פוסל עדיו של זה, וזה פוסל עדיו של זה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרין, אימתי, בזמן שהוא מביא עליהם ראיה שהם קרובין או פסולין; אבל אם היו כשרים, אינו יכול לפוסלם.

ב אמר לו נאמן עליי אבא, נאמן עליי אביך, נאמן עליי שלושה רועי בקר רבי מאיר אומר, יכול לחזור בו; וחכמים אומרין, אינו יכול לחזור בו. היה חייב לו חברו שבועה אמר לו דור לי בחיי ראשך, רבי מאיר אומר, יכול הוא לחזור בו; וחכמים אומרין, אינו יכול לחזור בו.

ג אלו הן הפסולין המשחק בקובייה, והמלווה בריבית, ומפריחי יונים, וסוחרי שביעית. אמר רבי שמעון, מתחילה לא היו קוראין אותן אלא אוספי שביעית; משרבו האנסיין, חזרו לקרותם סוחרי שביעית. אמר רבי יהודה, אימתי, בזמן שאין לו אומנות אלא היא; אבל יש לו אומנות שלא היא, הרי זה כשר.

ד אלו הן הקרובין אחיו, ואחי אביו, ואחי אימו, ובעל אחותו, ובעל אחות אביו, ובעל אחות אימו, ובעל אימו, וחמיו, ואגיסו, הן ובניהן וחתניהן, וחורגו לברו. אמר רבי יוסי, זו משנת רבי עקיבה; אבל משנה ראשונה, דודו ובן דודו. וכל הראוי לו לירושה, וכל הקרוב לו באותה שעה; היה קרוב, ונתרחק כשר. רבי יהודה אומר, אפילו מתה בתו, ויש לו בנים ממנה הרי זה קרוב.

ה האוהב והשונא: איזה הוא האוהב, זה שושבינו; והשונא, כל שלא דיבר עימו שלוש ימים באיבה. אמרו לו, לא נחשדו ישראל על כך.

ו כיצד בודקין את העדים: היו מכניסין אותם, ומאיימין עליהם, ומוציאין את כל האדם לחוץ, ומשיירין את הגדול שבהן; ואומרין לו אמור היאך יודע שזה חייב לזה. אם אמר הוא אמר לי חייב אני לו, איש פלוני אמר לי שהוא חייב לו לא אמר כלום: עד שיאמר בפנינו הודה לו, שהוא חייב לו מאתיים זוז. היו מכניסין את השני, ובודקין; נמצאו דבריהן מכוונין, נושאין ונותנין בדבר. שניים אומרין זכאי, ואחד אומר חייב זכאי; שניים אומרין חייב, ואחד אומר זכאי חייב. אחד אומר זכאי, ואחד אומר חייב, אפילו שניים מזכין או מחייבין, ואחד אומר איני יודע יוסיפו הדיינין.

ז גמרו את הדבר, היו מכניסין אותם; הגדול שבדיינין אומר, איש פלוני אתה זכאי, איש פלוני אתה חייב. ומניין לכשיצא, לא יאמר אני הוא המזכה וחבריי מחייבין, אבל מה אעשה, ורבו עליי חבריי על זה נאמר "הולך רכיל, מגלה סוד" (משלי יא, ג). [ח] כל זמן שהוא מביא ראיה, הוא סותר את הדין. אמרו לו, כל ראיות שיש לך, הבא מכאן ועד שלושים יום הביא בתוך שלושים יום, סותר; לאחר שלושים יום, אינו סותר. אמר רבן שמעון בן גמליאל, מה יעשה, ולא מצא בתוך שלושים יום, ומצא לאחר שלושים יום.

ח אמרו לו הבא עדים, ואמר אין לי עדים, הבא ראיה, ואמר אין לי ראיה, לאחר זמן מצא עדים, ומצא ראיה הרי זו אינה כלום. אמר רבן שמעון בן גמליאל, מה יעשה, לא היה יודע שיש לו עדים, ומצא עדים; לא היה יודע שיש לו ראיה, ומצא ראיה. אמרו לו הבא עדים, ואמר אין לי עדים, הבא ראיה, ואמר אין לי ראיה ראה שהוא מתחייב, ואמר קרבו איש פלוני ופלוני והעידוני, או שהוציא ראיה מתוך פונדתו הרי זו אינה כלום.

ל - מסכת סוכה פרק ד

א לולב וערבה, שישה ושבעה. ההלל והשמחה, שמונה. סוכה וניסוך המים, שבעה. החליל, חמישה ושישה.

ב לולב שבעה, כיצד: יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, לולב שבעה; ושאר כל הימים, שישה.

ג ערבה שבעה, כיצד: יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת, ערבה שבעה; ושאר כל הימים, שישה.

ד מצות לולב כיצד: כל העם מוליכין את לולביהן להר הבית, והחזנין מקבלין מידם וסודרין אותן על גג האיצטווה, והזקנים מניחין את שלהם בלשכה; ומלמדן אותן לומר, כל מי שהגיע לולבי בידו, הרי הוא לו במתנה. ולמוחרת היו משכימין ובאים, והחזנין מזרקין לפניהם; והן מחטפין ומכים איש את חברו. וכשראו בית דין שהם באין לידי סכנה, התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל מביתו.

ה מצות ערבה כיצד: מקום היה למטה מירושלים, ונקרא מוצא; יורדין לשם ומלקטין משם מורבייות של ערבה, ובאים וזוקפין אותן על צידי המזבח, וראשיהם כפופים על גבי המזבח. תקעו והריעו ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת, ואומרין, "אנא ה', הושיעה נא" (תהילים קיח, כה), "אנא ה', הושיעה נא"; רבי יהודה אומר, אני והוא הושיעה נא, אני והוא הושיעה נא. אותו היום, מקיפין את המזבח שבע פעמים.

ו וכמעשהו בחול, כן מעשהו בשבת; אלא שהיו מלקטין אותן מערב שבת, ומניחים אותן בגיגיות של זהב, כדי שלא יכמושו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר, חרייות של דקל היו לוקטין וחובטים על גבי המזבח; אותו היום נקרא יום חיבוט חרייות. [ז] מיד החינוקות היו שומטין את לולביהן, ואוכלים את אתרוגיהם.

ז ההלל והשמחה שמונה, כיצד: מלמד שאדם חייב בכיבוד יום טוב האחרון של חג, כשאר כל ימות החג. סוכה שבעה, כיצד: גמר מלאכול, לא יתיר את סוכתו; אבל מוריד הוא את הכלים מן המנחה ולמעלן, בשביל כיבוד יום טוב האחרון.

ח ניסוך המים שבעה, כיצד: צלוחית של זהב מחזקת שלושת לוגים, היה ממלאה מן השילוח; הגיעו לשער המים, תקעו והריעו ותקעו. עלה לכבש ופנה לשמאלו, ושני ספלים של כסף היו שם; רבי יהודה אומר, של סיד היו; אלא שהיו מושחרים, מפני היין. ומנוקבין כמין שני חוטמין דקין אחד מעבה ואחד מדק, כדי שיהו שניהם כולים בכת אחת. מערבי של מים, ומזרחי של יין. עירה של מים לתוך של יין, או של יין לתוך של מים יצא. רבי יהודה אומר, מלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרין לו, הגבה את ידך שפעם אחת ניסך על רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהם.

ט וכמעשהו בחול, כן מעשהו בשבת; אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב שאינה מקודשת מן השילוח, ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה, היה ממלאה מן הכיור שהמים והיין המגולים, פסולים מעל גבי המזבח.